

ז'אנרים יהלודיים - יחידה היברידית ללימוד בשולב

מצגת לתלמיד

הרקע למיחת הז'אנרים

הז'אנר ומאפייניו

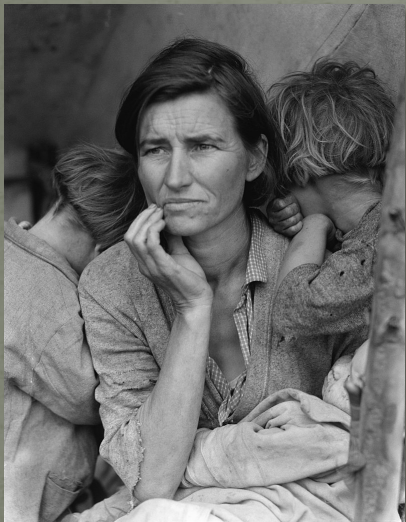
מסרבון - הצגת מאפייני הז'אנר - אימוץ משולב

גנזסטר - חקירת מאפייני הז'אנר באופן עצמאי

יוצרים:
מרה שורש
דוד רות

הדקע לצפיחת הדי אנרים

השפא הכאלי

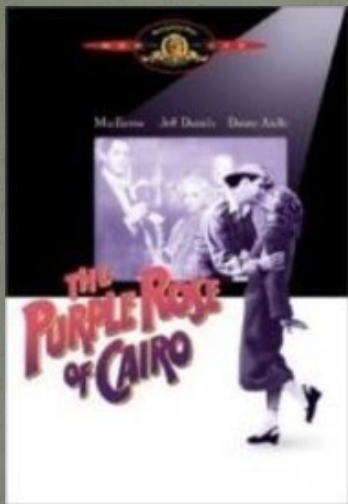

"השפא הצואלי" היה המשבר הממושק והקשה ביותר בתולדות ארצות הברית השפא החל כבר באמצע שנת 1929 עם נפלת הבורסה ונמשק למעלה מעשור, עד כניסת ארה"ב למלחמת העולם השנייה.

השפא הכאלי הדיע לשיאו בשנת 1933, עם צניחה של 60% בתצר האומי הצולמי.

ירידה של 80% בתצר התעשייתי, אבטלה בלובה של 25% ולמעלה מ-9000 פשיטות רגל של הנקיס.

הדקע לצפיחת הדי אנרים

שושנת קהיר הסלולה (וודי אלן, 1985)

שנות ה-30 בשיאן: הוליווד נונ33 ת מכוכבים, אך העולם האמיתי
בשפל כלכלי חמור. אין פלא שססיליה (מיה פארו) בוחרת
להרוח מהעלה מונק (בני איילון) הבטאן, מהשזרה הקשה שלה
ומהמציאות, אל חשכת אולם הקולנוע, איפה שהחיים טובים
ויש איזו תקווה למחר.

הדקע לצפיחת הדי אנרים

למרות המשבר הכלכלי והמציאת הקול (1927) תעשיית הקולנוע בארה"ב בפריחה.

הסיבות לכך הן:

אירופה נמצאת בין שתי מלחמות עולם ולא פנויה לעשייה אומנותית עצמאית

כולם צופים בסרטים אמריקאיים.

הזרמניה, ארצות, תעשיית הקולנוע משועבדת לתעמולה הנאצית.

הקולנוע כמדיום זול הופך לנגיש (בניגוד לתיאטרון)

אסקפיזם (to escape) - בריחה מהמציאות אל עולם הסרטים.

הדקע לצפיחת הדי אנרים

רוצפות הבצע (מרווין אירו, 1933)

הקטע המוסיקלי "we're in the money..." כאלמר ייש אנו כסף ואנחנו

עשירות" היה לאחד הקטעים היציגים בתקופת השפל הכלכלי. זה אחד

הקטעים האירונים ביותר שנראו אי פעם על ברד הקולנוע

האמריקאי בללו הפער בין המצב הכלכלי לבין הדימוי.

את הסצנות המוסיקליות בו, המצהימות עד היום, עיבד הבמאי והכוראוגרף

באסבי ברקלי.

סרט זה סימל את תקופת השלשול (תור הזהב) של הקולנוע האמריקאי.

הז' אנר ופאפייניד

ז'אנר, או בעברית "סולה"
הוא סרט מטיפוס מסוים, אשר עלילתו מציינת לאוסף של כללים, הידועים הן
ליוצרי הקולנוע והן לצופי הקולנוע.
הז'אנרים מתייחסים למאפיינים שונים של העלילה, כגון:
מקום התרחשות העלילה, סגנון קולנועי-ויזואלי, נושאים, ערכים, קהל יעד,
הקונפליקט הדרמטי ועוד.

הז'אנר דאפייניד

מדוע סרטי ז'אנר התאימו למציאות שנים אלה?

ההרצה הרווחת היא של כאוס. קיים רצון להישקף על המוכר והידוע - נוסק תחושת ביטחון.

תפיסה חדשה למושג "Happy End". "הסוף השמח" מתחלף
ה"סוף הנכון", סוף בו הסדר שב על כנו.

סרטי הז'אנר זולים להפקה: אתרי צילום, תלבושות ואביזרים,
כתיבת תסריטים.

הדיאנר ופאפיניד

סרטי קולנוע מסוּלִים בזרק כאלו אפי הרקס העלילתי, אופי הסרט, הפורמט
הקולנועי ואפי קהל היעד:

הרקס העלילתי מתייחס אסביבה שבה העלילה מתרחשת (המיקום והזמן):
מערבון, גנלסטר, סרט היסטורי תקופתי, מדע בדיוני,
אופי הסרט מציינ את הטון הרגשי של העלילה:
פעולה, פשע, אימה, אסונות, פנטזיה, קומדיה רומנטית, מלודרמה
הפורמט הקולנועי מתייחס לעריכה הקולנועית או לאופן ההצגה:
אנימציה, בדיוני, תיעודי, אייב אקסן, מציאות מדומה ועוד.
קהל יעד מסוּל - ילדים, מבוגרים, נשים, גברים, לכל המשפחה

הז' אנר ופאפייניד

שלושה רבדים אניתוח המאפיינים המובהקים של ז'אנר

סכמה

מוסכמה

איקונוולרפיה

הדיאנר ופאפייניד

שלושה רבדים אניתוח המאפיינים המובהקים בז'אנר המערבון

א. סכמה - המבנה הכולל:

הנושא, התקופה, המקום, הליבורים, הקונפליקט, המסר.

המבנה השילוני - עיירה במצוקה וליבור המלע משום מקום כדי להצילה. טבע מול תרבות

ליבורים - גבר רבן, קאובוי אלל רכוש ואלל אישה, כריזמטי ואמיץ.

האישה - שתי נשים בניהן נקרע הליבור: הבלונדינית, המשכילה מהמזרח והסוררת הכהה,

שהיא יבירת האמיתית רבסוף הליבור לא בוחר באלף אחת מהן וממשיק אל משימתו

הבאה.

הנבל - אינדיאני או אקדוחן מרושע, שמטרתו אפוע בתושבי העיירה. נאבק הליבור ומפסיד

או במאבק האחרון.

הז'אנר ופאפייניד

שלושה רבדים אניתוח המאפיינים המובהקים בז'אנר המסרובון

ה. מוסכמה - סצנות חוזרות במהש קולנושי טיפוסיי.

אבולומה:

המכות במסבאה - פריצת הדלתות, נפילות מולצמות מעבר אבאפק

הבו קרה - עיירה מתרוקנת בלונץ שוט, שני הליבורים מצולמים במרחקי

צילום מהפתוח ביותר (Ex.L.S) אסלור ביותר (Ex.C.U). הליבור שולד

אחרון ויורה ראשון. מהחן מהטיס המשיצ על אפוק ושליטה עצמית

הליבור מתרחק לעבר השקיעה על סוסו כבי אחרור ולהציל עיירה חרשה

בסרט הבהא.

הז' אנר ופאפייניד

שלושה רבדים לניתוח המאפיינים המובהקים בז'אנר המערבון

ז. איקונולוגיה - סמלים ואביזרים טיפוסיים
סוסים, אקדחים, כובע בוקרים, קולף מתלולל ועוד...

הדי'אנר ופאפייניד

תרל"ו 1

צפו בקטע הצו קרה שלפניכם

בחרו אחרי מהם וצ'למו צו קרה בצומה למה שראיתם.

הקפידו על המבט הקולנועי הסוליה מתכם
(צויות מרחקים ואיקונולרפיה)

בשיעור הבא תצ'לו את התצ'רים ונצ'ון בהם.

הבערבו ופאפייניד

ניתח כרונולוגי - ארבעה שלבים בהתפתחות הצ'אנר:

1. פרימיטיבי - הופעת ניצני הצ'אנר אראסונה.
2. קלאסי - התבססות הצ'אנר על פי מאפייניו המובהקים.
3. חתרני - חתירה / ביקורת על התקופה ועל כלי הצ'אנר.
4. פארוזי - התבוננות אירונית על ההווה והכאלים הישנים.

הצערבון וצאפייניד - השלב הפריציטיבי

השלה הפרימיטיבי - ניצני הצ'אנר

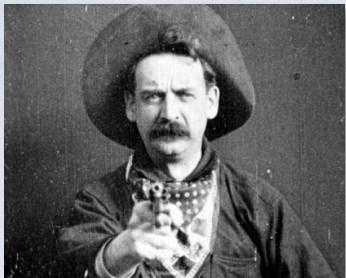

בולמאות ראשונות לסרטי הצ'אנר מתחילות
להופיע, ומתחילות להתלבש המוסכמות של
הצ'אנר

זהו עיצוב של ההתהוות והתלבשות

המערבון הראשון: "שוב הרכבת העזוב"
סרט קולנוע אילם קצר משנת 1903
אותו כתב, הפיק וביים אדווין פורטר.

הפערבון ופאפייניד

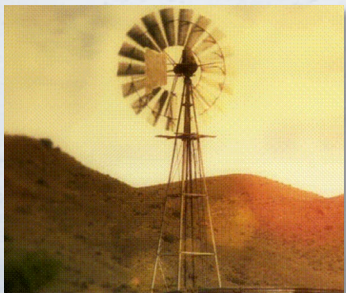
תרגיל 2 - חלוקה לקבוצות עבורה
השאלה הפרימיטיבית - ניצני הצ'אנר

צפון הסרט "שוד הרכבת הצ'אנר"

מתקן הרשימה הבאה, מצאו אילו מאפייני המערבון מופיעים כבר בסרט זה.

סוס / רעם מול טובים / מרצף מכונת משטרה / ריקודים בהר / שוד / קרוב יריות / המסבאה-מוקד
חברתי בעירה / תחנת רכבת / תת מקלע / ניצחונם של האקדוחנים הטובים / מרצף / מאן צוד / אקדח

* שימו לב, ברשימה ישנם מאפיינים שלא שייכים למערבון הפרימיטיבי.

אחצו על התמונה ובפאזל מיין את המאפיינים
אפי שלושת הרבדים: סכמה, מוסכמה ואיקונולרפיה.

הפעורבון דאפייניד - השלב הקלאסי

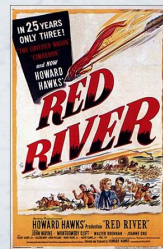
השלה הקלאסי - בתקופה זו מליסם מאפייני הצ'אנר, התכנים והצורותים לשיאם, בשלושת הרבדים: סכמה, מוסכמה ואיקונוגרפיה.

"מרכבת הצואר" הוא מסרבוון אמריקאי משנת 1939
בהימיו של ג'ון פורד וביכובם של
קלייר טרבור וג'ון ויין.

"הנהר האדום" הוא מסרבוון בהימיו של הווארד הוקס,
שיצא לאקרנים בשנת 1948. ביכובם של ג'ון ויין, מונטלומרי
קליפט, ווולטר ברנן.

הצערבון ופאפייניד

השנה הקלאסי

קהל היעד המרכזי של המערבון היו גברים.
הם העריצו את הליבור שהיה אמילי, כריזמטי ואהוב על הנשים.
כמו כן, מצאו נחמה בזמות שלא היו לה מחויבויות, לא כלפי רכוש ולא כלפי
בת זוג ומשפחה.
כל זאת בתקופה של גברים רבים היו מובטלים נפשית ופיזית בעקבות מלחמת
העולם השנייה ונדרשו לדאוג ולכלכל את משפחתם.
הנשים מצאו במערבונים זמויות להערה "גבר" שמציל את העירה,
האישה והמצב

הפערבון ופאפייניד

השאלה הקלאסית

תרגיל 3

אמריקה משכתבת את ההיסטוריה

קראו על ההיסטוריה של האינדיאנים באנציקלופדיה אאוריקה.

מה עליה בעוראם של האינדיאנים עם הופעתו של האדם הלבן?

צפו ב-13 הדק' הראשונות מהסרט "הנהר האדום". כיצד מוצגים היחסים בין האינדיאנים והאדם הלבן בסרט?

לדעתכם, למה שכתב האדם הלבן את ההיסטוריה?

הבערבות ופאפייניד - השלב החתרני

השלב החתרני - לאחר מלחמת העולם השנייה והתפתחות המודרניזם בקולנוע, חל שינוי גם במבנה הצ'אנר הקלאסי. החיילים שחזרו מהמלחמה והנשים שמעמזן עליה, זכו את האסקפיזם ונמשכו לתכנים אלימים ומציאותיים יותר, הצימויות הפכו מורכבות ו"עלוות", נוצר טשטוש גבולות בין טוב לרע, הופיעו נשים חזקות יותר וכו'. הסרטים בתקופה זו חותרים / מבקרים את מאפיני הצ'אנר והתקופה.

הפעורבון ופאפייניד

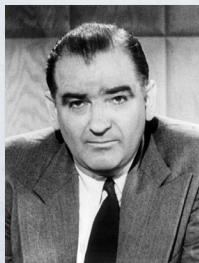
השלה החתרני

בצהרי היום / פרז זינמן 1952

זהו סיפורו של שריף בעירה במערה ארה"ב, בשנות השבעים של המאה ה-19, הנלחם בכנופיית פושעים הבאה להורגו. אך בניגוד לסכמה של ליבור כריזמטי, הוא לא מצליח לסחוף אחריו את הציבור. הוא ננטש על ידי תושבי עירתו ולא מקבל מהם סיוע. השריף בסרט מבולר יותר, נשוי ובעל רכוש.

מערהון זה כולל אלמנטים קולנועיים חדשניים לזמנו, והוא זכה לפרשנויות רבות, כאשר הפירוש הנפוץ הוא כי מצובר בהתרסה פוליטית נגד בעיזת האינטלקטואלים בחבריהם הנרדפים בחשד לקומוניזם בימי "צ'י המכשפות" של הסנטור ג'וזף מקארתי.

ג'וזף מקארתי

הבערבותן ופאפייניד

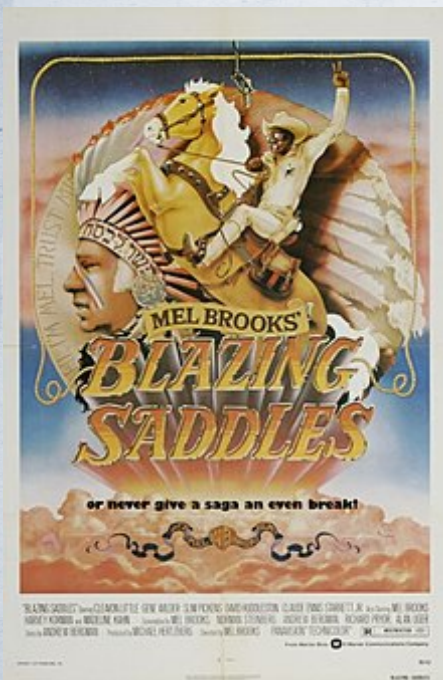
השאלה החתונה

תרגיל 4

צפו בסרט הר ברואקבק של הבמאי אנז' לי משנת 2005.
מדוע סרט זה משתייך לשאלה החתונה ואינו מסרבותן קלאסי?
נעזר מה חותר הסרט ומהי הביקורת בפניה מתריס?
נמקו תשובתכם ע"פ שלושת הרבדים.

הפערבון ופאפייניד - השלב הפארודי

אוכפ'ס אוהט'ס הוא סרט הבימוי של מל ברוקס, משנת 1978.
הסרט הוא פרוזדיה על סרטי המערבונים.
שרהוב הינ מצ'אות אבדיון.

הפעורבון והאפייניד

השריף בסרט - שחור...

הצילום האנטיאיני דובר יידיש ומאללל אל הקשר שבין יהודים-שחורים-אינדיאנים, שלושת קבוצות המייסט הדחיות בארה"ב.

בסיום הסרט מסתבר כי השירה כולה בנויה לקרטון, כפי שהיה נהוג בסרטי הצ'אנר הקלאסיים, שצולמו באולפן, ונוצרו "ערבוב צ'אנרים", כאשר דמויות מסרטים שונים מתעלשות זו בזו באולפן הצילום של הבמאי מל ברוקס.

הפערבון ובאפייניד

תרגיל 5
בחרו אחד מהאפשרויות

א. הביאו דוגמא למסרבון פארודי בסרט או בסדרת טלוויזיה והציגו אותה בפני הכיתה. לדוגמה: הפילמות, ראג'ו, סרטיו של טרנטין, סרטי האחים כהן ועוד

ב. צפו בפרסומת הקרה של המילקי וצלמו בעצמכם התייחסות פרודית לדו קרה קלאסי המבוסס על מאפיין הצ'אנר.

ד' אנרים - עבודת סיכום

מערבון Vs גנלסטר

כעת כשאתם כבר בוקרים מוסמכים, אפשר להחליף כובעים
המלבעות מלפיים הנעליים מצוחצחות, רובים במכונות יר"ה,
ארצת מהסוסים ולעלות על מכונות שורות מהריקות ולשטט
בעקבות ז'אנר חדש ומרתק לא פחות.....
הגנלסטר.

את הז'אנר החדש תלמדו באופן עצמאי.

די אנדרים - עבודת סיכום

עליכם לצפות במספר סרטים וקטעי סרטים

ג. חמים וטעים/ ביילי ויילדר, 1954

- סקוונס הפתיחה 25 דק' ראשונות (עד לעלייתן ארכבת)

- סקוונס הסיום 01:30:30 מדק'

א. פני צלקת/ הריאן דה פאלמה, 1983

- סקוונס הפתיחה עד דק' 00:13:20

- סצנה במסעדה 02:07:00

- סקוונס הסיום 02:39:00 מדק'

ד. הבאתי משוחזרים/ הריאן דה פאלמה, 1987

ה. אסרטיק נוספים: <https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A1%D7%A8%D7%97%D7%9D%8E%D7%90%D7%A4%D7%99%D7%94>

ו. סדרות טלוויזיה: הסופרנוס, 1999

- סצנת אימוני הירי והמפלג עם החוואי 00:13:40

- סצנת השוד הבנק 00:55:13 נרקוס, 2015 מלכת הזרזים, 2016

- סצנת סיום הסרט 01:43:40 מדק' הבורר, 2007 מלכות, 2018

ה. בוני וקלייב/ ארתור פן, 1967

ד'אנרים - עבודת סיכום

לרשותכם המאמרים הבאים:

- בן צור, בני: "ז'אנר וקולנוע ז'אנרי", הקומדיה הרומנטית האמריקנית (2014). עמ' 23-73.
וורסאו, רוברט: "הגנזסטר כליבור טראזי" עולם בדים (1974) בעריכת הלזה קאר, עמ' 309-314.
וורסאו, רוברט: "ליבור המערבון" עולם בדים (1974) בעריכת הלזה קאר, עמ' 315-329.
קאר, הלזה: "ז'אנרי", ארשת ארבות (1995). עמ' 70-77.

פריצמן, עמי: "גנזסטרים רצחניים - הליבורים האהובים שליכם" Ynet 25.11.2016

https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4883857,00.html?utm_source=m.ynet.co.il&utm_medium=social&utm_campaign=whatsapp&utm_term=4883857

די אנדרים - עבודת סיכום

איקונולרפיה

מאלאו את הטבלה והדגלמו באמצעות תמונות מהסרטים את הפריטים הבאים
שמאפיינים כל זיבור:

זיבור המערבון	זיבור הזנלסטר
כובע	
תלבושת	
נעליים	
כלי נשק	
כלי רכב	
הוסיפו פריט	

די אנדרים - עבודת סיכום

מוסכמה

1. העתיקו את ההצרה למוסכמה כפי שהיא מופיעה במצגת שלמדתם

2. צפו בסצנות מתק הסרטים שברשימה המצורפת ובחרו סצנה אופיינית לבו קרה מתק המערבון ולקרה יריות מתק האנלסט.
3. ציינו את הדמיון ואת ההבדלים באופן שבו כל צ'אנר מתאר את המוסכמה.

די אנדרים - עבודת סיכום

סכמה

1. מהם ההבדלים בין ליבור המערבון לליבור הנלסטר בהיבטים הבאים:

יום מול לילה, טבע מול עיר, יחיד/בוצר מול קבוצה/מאפייה

מהי נקודת המוצא של כל ליבור? מאיפה הוא בא? מהי מטרתו?

מהי נקודת הסיום של כל ליבור? האם הוא מצליח להשיג את מטרתו? לאן הוא הולך/ מהו סופו?

מהם הערכים בהם מאמין כל ליבור?

ד'אנדרים - עבודת סיכום

2. במה דומים שני הליבורים (ליבור המערבון וליבור האנלסטרי)?

אלו תכונות דומות יש להם? מהו יחס הסביבה אליהם?

3. צפו בשתי הסצנות הבאות

בוני וקלייז / ארתור פן / 1967 (אימוני הירי והמפגש עם החוואי)

פני צלקת / בריאן דה פלמה, 1983 (הסצנה במסעדה)

כיצד ניתן, אדעתכם, להסביר את העובדה שליבור האנלסטרי, שהיה דמות שלילית ביסודו, היה אהוב על הקהל? איזה צורק הוא סיפק להם? ואם כן,

מדוע היה עליו להישק בסיים?

ד' אנדרים - עבודת סיכום

4. משימת בונס

37 בסרט "הרוזנים" / ג'ון לי הנקוק, 2019 (נטפליקס) המביא את סיפורם האמיתי של שני השוטרים שתפסו והרלו את הפושעם הנוצעים בוני פאקאר וקלייז בארו.

במה שונה סרט זה מהסרט "בוני וקלייז"? כיצד הסרט מציל את השאיפה שלנו לחזור לעולם עם גבולות ברורים של טוב ורע? מדוע הוא מתאים לסוף המאה העשרים ואחת?

העזרו במאמרים המוצגים בלוג העבודה וביקורות נוספות באינטרנט

לדוגמה: <http://www.dtown.co.il/articles/4527.html>